

LÆRUM UM
MANNRÉTTINDIN OKKAR

BRÉF TIL
BJARGAR
LÍFI

AMNESTY
INTERNATIONAL

NÁMSÁÆTLUN

VALD OG
ÁBYRGÐ

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

UM AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International er alþjóðleg hreyfing yfir 7 milljóna manna sem telja að allt óréttlæti komi þeim við. Við berjumst fyrir heimi þar sem allar manneskjur fá að njóta mannréttinda sinna.

Við rannsökum atburði og segjum frá því sem gerist, hvar og hvenær sem mannréttindabrot eiga sér stað. Við beitum yfirvöld þrýstingi, auk áhrifamikilla aðila á borð við fyrirtæki, og reynum að tryggja að þessir aðilar standi við gefin fyrirheit og virði alþjóðalög. Með því að miðla áhrifamiklum reynslusögum fólksins sem við vinnum með virkjum við milljónir stuðningsmanna okkar um heim allan til að berjast fyrir breytingum og til að koma aðgerðasinnunum í framlínunni til hjálpar. Við styðjum fólk til að leita réttar síns, með fræðslu og þjálfun.

Með starfi okkar verndum við fólk og valdeflum það, allt frá afnámi dauðarefsingar til baráttu fyrir kynfrelsi og frelsi til barneigna og allt frá baráttu gegn mismunun til að verja réttindi flóttamanna og farandfólks. Við stuðlum að því að aðilar sem beita pyndingum verði færðir fyrir rétt. Við reynum að fá lögum sem stuðla að kúgun breytt og við berjumst fyrir frelsi fyrir fólk sem hefur verið fangelsað fyrir það eitt að segja skoðun sína. Við tökum málstað allra, sama hver uppruni þeirra er, sem búa við skert frelsi eða mannvirðingu.

Mótmæli fyrir utan sendiráð Tyrklands í London, Bretlandi 12. Júlí 2017.

BRÉFAMARAÐONIÐ

Bréfamarar Amnesty International fer fram árlega, í kringum 10. desember, en það er Alþjóðlegur dagur mannréttinda (til að minnast dagsins þegar Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna tók gildi árið 1948). Markmiðið með Bréfamararönnu er að ná fram breytingum á lífi einstaklinga eða samfélaga sem hafa sætt eða eiga á hættu að sæta mannréttindabrotum. Amnesty International stendur fyrir margs konar aðgerðum í tengslum við Bréfamararönnu, meðal annars taka samtökin fyrir einstök mál og kynna fyrir fólki sem hefur vald til ákvarðana og getur unnið að breytingum, gera slík mál sýnileg með því að skipuleggja mótmæli og hópáðgerðir og vekja athygli á þeim í alþjóðasamfélaginu með kynningum í fjölmiðlum og á netinu.

Milljónir manna um heim allan taka þátt í Bréfamararönnu ár hvert. Þessi alþjóðlega hvatning verður til þess að opinberir starfsmenn fá skæðadröfu bréfa. Fórarlömb pyndinga, samviskufangar og fólk sem á yfir höfði sér dauðarefsingu eða önnur mannréttindabrot fá send stuðningsskilaboð frá þúsundum annarra, í öllum heimshornum. Þau sem brotið hefur

verið á vita þá að athygli hefur verið vakin á aðstæðum þeirra. Þau vita að þau eru ekki gleymd.

Íslandsdeild Amnesty International hefur tekið þátt frá árinu 2005 og viðburðurinn fer sífellt stækkandi. Fjöldi einstaklinga, skóla, almenningsbókasafna, stofnana og fyrirtækja hafa beitt sér fyrir bættum heimi í gegnum þennan viðburð.

Árangurinn í gegnum árin hefur verið frábær. Einstaklingar sem hafa sætt brotum hafa sagt frá því að bréf sem þessi hafi verið þeim gífurlega mikilvæg og látið í ljós einlægt þakklæti til þeirra sem þau skrifuðu. Þeir lýsa því gjarnan hvað það veitti þeim mikinn styrk að finna að svo margir skyldu láta sér annst um málstað þeirra.

Oft verður vart við veigamikla breytingu af hálfu embættismanna gagnvart þessu fólki: Ákærur hafa verið felldar niður, meðferð orðið skárri og lögum eða reglugerðum er stríða gegn mannréttindum hefur verið breytt.

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

GÓÐAR FRÉTTIR ÚR BRÉFAMARAÞONINU

LAUS ÚR HALDI Í ÚSBEKISTAN

Muhammad Bekzhanov [til hægri], sem setið hefur í fangelsi einna lengst allra blaðamanna í heiminum, var leystur úr haldi í febrúar árið 2017 eftir 17 ára fangavist. Hundruð þúsunda manna um heim allan skrifuðu bréf til að krefjast frelsis honum til handa.

„Þegar ég var í fangelsinu veittu bréfin frá ykkur mér óumræðilega huggun. Þakka ykkur fyrir!“

LAUS ÚR HALDI Í BANDARÍKJUNUM

Uppljóstrarinn Chelsea Manning [til vinstri] fékk frelsi á ný í maí árið 2017 eftir að 35 ára fangelsisdómur hennar var felldur niður af fráfaranði Bandaríkjaforseta, Barack Obama. Yfir fjórðungur milljónar manna skrifaði til að krefjast lausnar hennar.

„Ég vildi óska að ég hefði nægan tíma til að þakka hverjum og einum þeirra sem færðu mér örlitla gleði í hvert sinn sem það kom bréf eða kort.“

ÁKÆRUR FELLÐAR NIÐUR Í PERÚ

Í maí 2017 var felld niður ákæra á hendur Mxima Acuña [til hægri], bónda sem greip til aðgerða til að mótmæla atferli eins stærsta gullgrafarfyrtækis í heimi. Yfir 150.000 manns höfðu sent henni stuðningskveðju.

„Haldið áfram að veita stuðning og hjálp, ekki bara til mín, lofið þið því?“

Þú getur lesið fleiri góðar fréttir á [amnesty.org/WriteForRights](https://www.amnesty.org/WriteForRights)

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

UM MANNRÉTTINDI

Mannréttindi eru grundvallarréttindi og réttarvernd sem hvert og eitt okkar á tilkall til. Þau byggjast á meginreglum um mannlega reisn, jafnrétti og gagnkvæma virðingu, óháð aldri, þjóðerni, kyni, kynþætti, lífsskoðunum og persónulegri afstöðu.

Þú átt rétt á sanngjarnri meðferð, og þér ber að koma fram við aðra af sanngirni. Þú átt einnig rétt á ákvarðanatöku um eigið líf. Þessi grundvallarmannréttindi eru algild – þau eru réttur okkar allra, allra sem heiminn byggja. Þau eru óafsalanleg – enginn getur tekið þau frá okkur. Þau eru líka óskiptanleg og tengjast innbyrðis – allir þættir hafa jafnmikið vægi og eru tengdir öðrum þáttum.

Í kjölfar þeirra grimmdarverka sem framin voru í seinni heimsstyrjöldinni urðu til alþjóðleg lög um mannréttindi, á grundvelli Mannréttindayfirlýsingar Sameinuðu þjóðanna, sem hafa myndað trausta undirstöðu fyrir landsbundin og svæðisbundin lög og alþjóðalög sem ætlað er að bæta líf fólks um heim allan. Yfirvöldum á hverjum stað ber að líta á mannréttindi sem gildandi lög. Þau leggja yfirvöldum og ríkisstarfsmönnum þær skyldur á herðar að virða og verja rétt þeirra sem undir lögsagnarumdæmi þeirra heyra, sem og á öðrum svæðum.

Mannréttindi eru ekki munaður sem fólk fær aðeins að njóta þegar aðstæður leyfa.

MANNRÉTTINDAYFIRLÝSING SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA

Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna var samþykkt af Sameinuðu þjóðunum á fyrstu árum stofnunarinnar, rétt eftir seinni heimsstyrjöldina. Frá 1948 hefur hún verið grundvöllur alþjóðareglna um mannréttindi. Öll ríki í heiminum hafa samþykkt að þau skulu vera bundin af þeim almennu meginreglum sem lýst er í 30 greinum þessa skjals.

Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna er, eins og nafnið gefur til kynna, yfirlýsing. Hún er viljayfirlýsing af hálfu allra ríkisstjórna, um heim allan, um að virða tilteknar reglur og staðla að því er varðar meðferð á og framkomu við manneskjur. Mannréttindi eru hluti af alþjóðalögum. Allt frá því að Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna var samþykkt hefur fjöldi annarra bindandi laga og samþykktu verið gerðar á grundvelli þeirra meginreglna sem í yfirlýsingunni er að finna. Það er á grundvelli slíkra laga og samþykktu sem samtök á borð við Amnesty International krefja yfirvöld um að hætta atferli eða meðhöndlun af þeim toga sem fólkið sem Bréfamarabonið beinir sjónum að hefur orðið fyrir.

YFIRLÝSING UM BARÁTTUFÓLK FYRIR MANNRÉTTINDUM

Fimmtíu árum eftir að Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna var samþykkt varð Sameinuðu þjóðunum ljóst að fólkið sem barðist fyrir mannréttindum þurfti á stuðningi að halda, bæði frá stofnunum og einstaklingum. Í desember 1998 samþykkti allsherjarþing Sameinuðu þjóðanna yfirlýsingu sem yfirleitt er kölluð Yfirlýsing Sameinuðu þjóðanna um baráttufólk fyrir mannréttindum. Í yfirlýsingunni er að finna skilgreiningu á baráttufólki fyrir mannréttindum, sem og lýsingu á skyldum ríkisstjórna, samfélagsins í heild og einstaklinga til að styðja og verja slíka málsvara. Baráttufólk fyrir mannréttindum er einnig kallað mannréttindafrömuðir og er það heiti notað yfir þennan mikilvæga hóp í þessu kennsluefni.

Yfirlýsingin er alþjóðlegur gerningur sem ætlað er að verja rétt fólks til að standa vörð um mannréttindi. Hún festir ekki í sessi ný réttindi heldur áréttað fyrirbyggjandi réttindi sem liggja til grundvallar allri baráttu fyrir mannréttindum. Meðal þeirra má nefna félagafrelsi, réttinn til að koma saman með friðsömum hætti, skoðanafrelsi og tjáningarfrelsi, réttinn til að nálgast upplýsingar sem tengjast mannréttindum sem og réttinn til að veita lögræðiaðstoð og frelsi til að próa og ræða nýjar hugmyndir á sviði mannréttinda.

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

MANNRÉTTINDAYFIRLÝSING SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA

BORGARARÉTTINDI OG FRELSI

Réttur til lífs, frelsi frá pyndingum og þrældómi, réttur á að sæta ekki mismunun.

- 1. grein Allir eru fæddir frjálsir og jafnir
- 2. grein Bann við mismunun
- 3. grein Réttur til lífs, frelsis og mannhelgi einstaklinga
- 4. grein Frelsi frá þrældómi
- 5. grein Frelsi frá pyndingum

LAGALEGUR RÉTTUR

Réttur til að teljast saklaus uns sekt er sönnuð; réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi, réttur til að njóta frelsis frá geðþóttahandtökum eða farbanni.

- 6. grein Allir skulu njóta verndar með lögum
- 7. grein Allir skulu vera jafnir fyrir lögum
- 8. grein Lagaleg úrræði þegar mannréttindi eru brotin
- 9. grein Bann við ólögmetu farbanni, fangelsun eða brottvísun
- 10. grein Réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi
- 11. grein Saklaus uns sekt er sönnuð
- 14. grein Réttur til að fara til annars lands og leita verndar

FÉLAGSLEG RÉTTINDI

Réttur til menntunar, til að stofna fjölskyldu og annast hana, til tómstundar, réttur á heilsugæslu.

- 12. grein Réttur til einkalífs, heimilis og fjölskyldulífs
- 13. grein Frelsi til að búa og ferðast hindrunarlaust innan landamæra ríkja
- 16. grein Réttur til að ganga í hjónaband og stofna fjölskyldu
- 24. grein Réttur til að njóta hvíldar og afþreyingar
- 26. grein Réttur til menntunar, þar með talinn réttur til gjaldfrjálsrar grunnmenntunar

EFTNAHAGSLEG RÉTTINDI

Eignarréttur, réttur til að vinna, til húsnæðis, til lífeyris, til fullnægjandi líf skjara.

- 15. grein Réttur til ríkisfangs
- 17. grein Réttur til að eiga eignir
- 22. grein Réttur á félagslegu öryggi
- 23. grein Réttur til að vinna fyrir sanngjörnum launum og ganga í stéttarfélag
- 25. grein Réttur til líf skjara sem tryggja heilsu og velferð

STJÓRNMÁLALEG RÉTTINDI

Réttur til að taka þátt í stjórn lands síns, greiða atkvæði, koma saman með friðsömum hætti, frelsi til tjáningar, lífsskoðunar og trúarskoðunar

- 18. grein Réttur til lífsskoðunar (þar með talin trúarskoðun)
- 19. grein Tjáningarfrelsi og réttur til að miðla upplýsingum
- 20. grein Frelsi til að ganga í félagasamtök og halda fundi með friðsömum hætti
- 21. grein Réttur til að taka þátt í stjórn lands síns

MENNINGARLEG RÉTTINDI, RÉTTINDI TIL SAMSTÖÐU

Réttur til þess að taka þátt í menningarlífi samfélagsins.

- 27. grein Réttur til þess að taka frjálsan þátt í menningarlífi samfélagsins
- 28. grein Réttur til alþjóðaskipulags þar sem öll ofangreind réttindi eru framkvæmd
- 29. grein Skylda til að virða réttindi annarra
- 30. grein Ekki má svipta neinn neinum þessara réttinda!

NÁMSÁÆTLUN

VALD OG ÁBYRGÐ

LYKILHUGTÖK:

- Mannréttindafrömuðir
- Löggæsla
- Manndráp af hendi lögreglu
- Refsileyi
- Réttur til lífs
- Réttur til réttlátrar málsmeðferðar

UM ÞESSA KENNSLUSTUND:

Nemendur nota efni tengt máli um manndráp af hendi lögreglunnar í Jamaíku til að skoða mannréttindi þeirra sem hlut eiga að máli og hlutverk lögreglunnar. Þeir eru hvattir til að skrifa bréf til stuðnings baráttu systur þolandans.

NÁMSMARKMIÐ:

- Að nemendur hafi öðlast skilning á hlutverki lögreglu við að verja mannréttindi
- Að nemendur geti tengt dæmi um misbeitingu við tiltekin réttindi sem kveðið er á um í Mannréttindayfirlýsingu Sameinuðu þjóðanna
- Að nemendur þekki til Bréfamarabons Amnesty International og geti skrifað bréf til stuðnings einhverjum þeirra einstaklinga sem beint er sjónum að

UNDIRBÚNINGUR:

Valfrjálst: Ljósritið sögu Shackeliu Jackson fyrir nemendur (bls. 11).

TÍMI:

45 mínútur

ALDUR:

14+

INNGANGUR:

HLUTVERK LÖGREGLUNNAR

1. Biddu nemendur þína að íhuga það hlutverk sem lögreglan ætti að gegna í samfélaginu.

Hvers vegna erum við með lögreglu og hvað á lögreglan að gera?

2. Fáðu nokkur svör frá nemendum. Ef enginn þeirra nefnir eftirfarandi atriði skaltu áminna þá um að í flestum ríkjum eru veigamestu verkefni lögreglunnar þessi:

- Að gæta þess að fólk fari að lögum (að framfylgja lögunum)
- Að vernda fólk og eignir og halda uppi almennri reglu
- Að rannsaka glæpi og handtaka grunaða

Ef tími gefst til skal vísa í hluta upplýsinganna sem finna má í hlutanum Valdbeiting og mannréttindi (bls. 9).

🕒 10 MÍNÚTUR

UPPLÝSINGAR UM NAKIEA OG SHACKELIA JACKSON

🕒 15 MÍNÚTUR

3. Lestu stutta kaflið hér á eftir upphátt. Segðu nemendum að þar sé raunverulegum atburðum lýst:

Um hádegið þann 20. janúar komu nokkrir karlmenn að matsölustað Nakiea Jackson í Kingston á Jamaíku. Mennirnir sögðu Nakiea að opna dyrnar og einn þeirra kom inn á matsölustaðinn og hélt á byssu. Tveimur skotum var svo hleypt af og Nakiea var dreginn út úr matsölustaðnum og fleygt upp í bíl. Hann hafði verið skotinn til bana.

4. Biddu nemendur að tjá viðbrögð sín.

- Hvað haldið þið að hafi gerst? Hvers vegna?
- Hvað ætti lögreglan að gera til að tryggja að sá eða þeir sem ber/bera ábyrgð á dauða Nakiea verði látinn/látnir sæta ábyrgð?

5. Segðu nemendum frá raunverulegum málsvikum: Mennirnir sem fóru inn á matsölustað Nakiea og skutu hann voru lögreglumenn. Lestu frásögn Shackelíu á bls. 11 upphátt og biddu svo nemendur aftur að tjá viðbrögð sín.

- Hvað er hægt að segja um þetta atferli lögreglumannanna?
- Hvað hefði lögreglan átt að gera og hvað hefði lögreglan ekki átt að gera? (hægt er að útbúa lista uppi á töflu)
- Hvað er hægt að segja um Shackelíu? Hvaða lýsingarorð mynduð þið nota til að lýsa henni?

Valfrjálst:

Einnig má nota stutt myndband sem er hægt að nálgast á www.amnesty.org/WriteForRights til að segja nemendum frá Shackelíu og hennar reynslu.

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

🕒 20 MÍNÚTUR

6. Notaðu upplýsingarnar á bls. 2 til að kynna Amnesty International í stuttu máli og útskýra Bréfamaraðnið. Segðu nemendum að Shackelía sé ein af þeim mannréttindafrömuðum sem sjónum er sérstaklega beint að.

7. Ef nemendur þekkja ekki Mannréttindayfirlýsingu Sameinuðu þjóðanna skaltu nota upplýsingaefnið á bls. 4. Lestu síðan upphátt listann yfir mannréttindi vinstra megin á töflunni á bls. 5 og biddu nemendur að tilgreina hver þeirra eigi sérstaklega við um mál Nakiea og baráttu Shackelíu.

Þú getur t.d. beðið nemendur að standa upp ef tiltekin réttindi eiga við, en sitja áfram ef svo er ekki. Biddu þá sem standa upp að útskýra stuttlega hvers vegna þeir halda að hver réttindi eigi við. Ef tími gefst má einnig láta nemendur vinna saman tvo og tvo og biðja þá að merkja við þau réttindi sem þeir telja eiga við.

8. Ljúktu kennslustundinni á að segja nemendum að Amnesty International sé að senda ákall til fólks um heim allan um að skrifa bréf til stuðnings Shackelíu og fjölskyldu hennar:

- Stuðningsbréf til Shackelíu til að hún viti að fólk um heim allan styður hana í baráttu hennar fyrir réttlætinu
- Mótmælabréf til dómsmálaráðherra. Frekari upplýsingar um heimilisföng og tillögur að efni bréfa má finna á næstu síðu

9. Gerðu ráð fyrir tíma í næstu kennslustund til að nemendur geti skrifað bréf.

LEIÐBEININGAR FYRIR BRÉFAMARAÐONIÐ

SKRIFAÐU BRÉF TIL BJARGAR LÍFI

1. Hvettu nemendur til að skrifa til Shackeliu og sýna samstöðu með henni, aðdáun á henni eða hvað annað sem þeir vilja tjá henni. Biddu þá að íhuga hvað hún er líkleg til að vilja heyra á þessum erfiðleikatímum.

*Shackelia Jackson
184 Orange Street
BLK J apt 10
Kingston, Jamaica*

*Netfang:
brokenbutnotdestroyedinfo@gmail.com*

2. Hvettu nemendur til að skrifa dómsmálaráðherra á eftirfarandi heimilisfang:

*Ministry of Justice
Commerce Gate
61 Constant Spring Road
Kingston 10, Jamaica*

Hér eru leiðbeiningar sem nemendur geta stuðst við þegar þeir skrifa bréfið:

GEFÐU BRÉFINU TIL RÁÐHERRANS PERSÓNULEGT YFIRBRAGÐ:

- Segðu honum eitthvað um sjálfa(n) þig
- Segðu honum af hverju þér finnst þetta mál svona alvarlegt
- Farðu fram á að hann tryggi að mál Nakiea verði tekið fyrir sem fyrst, með óháðri málsmeðferð fyrir dómstólum, og að þeir sem bera ábyrgð á morðinu á honum verði sóttir til saka

GRUNNUPPLÝSINGAR

VALDBEITING OG MANNRÉTTINDI

Lögreglumenn í hverju landi hafa heimildir til að gera ýmislegt sem almennir borgarar mega ekki gera – til dæmis beita valdi til að handtaka fólk, halda fólki í fangageymslum eða bera vopn (í sumum löndum). Lögreglumenn fá slíkt umframvald í þeim tilgangi að geta sinnt skyldustörfum sínum, sem eru að verja almenning og halda uppi lögum og reglu.

En öllu valdi fylgir ábyrgð: Lögreglan hefur heimild til valdbeitingar en má aðeins nýta þá heimild ef rík ástæða er fyrir hendi, og þá aðeins í samræmi við lög og með hliðsjón af mannréttindum. Lögregla ætti aldrei að beita valdi nema við aðstæður þar sem það telst óhjákvæmilegt til að ná fram markmiðinu um að framfylgja fullgildum lögum og halda uppi reglu. Skotvopn má aðeins nota í yfstrustu neyð (það er að segja, ef önnur og vægari úrræði duga ekki) og ef það telst algerlega óhjákvæmilegt til að vernda lögregluna eða aðra gegn yfirvofandi hættu á dauða eða alvarlegum meiðslum. Vísitandi notkun skotvopna í því skyni að drepa er aðeins heimil ef það er algerlega óhjákvæmilegt til að vernda líf annarra.

MEÐAL ÞEIRRA MEGINREGLNA MANNRÉTTINDA SEM GILDA UM VALDBEITINGU LÖGREGLU ERU:

- Valdbeiting verður að vera nauðsynleg. Það merkir að slík valdbeiting verður að vera minnst beiting valds sem telst þörf á til að ná fram lögmætum markmiðum
- Valdbeiting verður að vera í réttu hlutfalli við hættuna (t.d. myndi teljast óeðlilegt að skjóta á einhvern fyrir að stela poka af snakki)
- Ef valdbeiting lögreglunnar leiðir til áverka eða dauða verður að fara fram fljót-virk, ítarleg, óháð og hlutlaus rannsókn á atvikinu
- Lögreglumenn verða að svara fyrir gjörðir sínar ef þeir misbeita valdi sínu og beita valdi að ósynju. Lögreglumenn verða að svara fyrir gjörðir sínar á öllum dómstigum, ef þess gerist þörf

Alþjóðlegir staðlar er varða valdbeitingu lögreglu ættu að vera festir í lög í hverju landi og í reglugerðum um störf lögreglu

ÆFING

RÉTTINDI SEM EIGA VIÐ

1	Réttur til lífs	Á við: Brotið var á rétti Nakiea til lífs þegar hann var myrtur.
2	Réttur til menntunar	Á ekki við.
3	Réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi	Á við: Eitt vitnanna að atvikinu taldi sér ekki óhætt að mæta fyrir rétti.
4	Réttur til mannhelgi	Á við um Nakiea. Þetta á einnig við um fjölskyldumeðlimi sem hafa upplifað áreitni og ógnanir.
5	Réttur til frelsis	Á ekki við: Enginn málsaðila hefur verið handtekinn eða settur í farbann.
6	Réttur til tjáningarfrelsis	Á við: Shackelia og fjölskylda hennar hafa sætt hótunum fyrir að reyna að tala fyrir réttlæti sér til handa.
7	Réttur til vinnu	Á ekki við.
8	Réttur til að teljast saklaus uns sekt er sönnuð	Á hugsanlega við: Ef lögreglan grunaði Nakiea í raun um að hafa framið glæp hefði átt að handtaka hann og færa fyrir dóm.
9	Réttur til að njóta frelsis frá þrældómi	Á ekki við.
10	Réttur til heilbrigðis	Á ekki við.
11	Réttur til einkalífs	Á líklega við: Shackelia og aðrir í fjölskyldunni hafa gengið gegnum mikla erfiðleika í einkalífi sínu í kjölfar atviksins.
12	Réttur til að njóta frelsis frá mismunun	<p>Á hugsanlega við: Lögreglan fullyrðir að rán hafi verið framið í grenndinni og leitað hafi verið að manni sem var „rastafaralegur í útliti“. Nakiea var með dredda.</p> <p>Á við: Um er að ræða kynjamismunun þar sem rannsóknir Amnesty International hafa leitt í ljós að konur í hópi ættingja þeirra sem lögreglan á Jamaíku hefur myrt eiga fremur á hættu að sæta hótunum og ógnunum þegar þær reyna að leita réttlætis fyrir myrtan ástvin.</p> <p>Á við: Um er að ræða félagshagfræðilega mismunun, þar sem mikill meirihluti fólks sem fellur fyrir hendi lögreglu á Jamaíku er úr jaðarsettum hópum.</p>

SPJALD UM MÁLIÐ

SHACKELIA JACKSON

Þann 20. janúar árið 2014 komu nokkrir lögreglumenn að götu nokkurri í Kingston á Jamaíku. Þeir voru að leita að manni með dredda. Þeir fóru að mat-sölastaðnum þar sem Nakiea Jackson vann og báðu hann að opna fyrir sér. Skömmu síðar heyrðust tvö byssuskot og Nakiea var dreginn lífvana út af mat-sölastaðnum og honum fleygt upp í lögreglubíl.

Eftir dauða Nakiea hefur systir hans, Shackelia, farið fyrir þeim sem berjast fyrir að fá að vita sannleikann og leiða hina seku fyrir rétt.

Það hefur ekki verið auðvelt. Einn lögreglumaður var ákærður fyrir árásina á Nakiea, en í kjölfarið hófst hrina hótana og þvingana af hálfu lögreglunnar sem beindust gegn Shackelíu, fjölskyldu hennar og öðrum sem að málinu komu. Lögreglan gerði skyndileitir í nærsamfélagi þeirra, fjölskyldan varð fyrir hótunum og áreitni í réttarsalnum og rannsóknin á glæpum var úrskurðuð ógild vegna þess að eitt vitnanna þorði ekki að bera vitni fyrir rétti.

Nú þegar málinu hefur verið vísað frá á fyrsta dómstigi mega Shackelia og fjölskylda hennar eiga von á verulegum tögum, hugsanlega í mörg ár, á því að rannsókninni á dauða Nakiea ljúki.

Shackelia hefur einsett sér að ná fram réttlæti fyrir hönd bróður síns. Hún hefur orðið talsmaður þeirra sem leita réttlætis, ekki aðeins í tengslum við morðið á Nakiea heldur einnig í augum fjölmargra þolenda, og aðstandenda þeirra, sem orðið hafa fyrir ofbeldi af hendi lögreglu á Jamaíku.

„Við erum hrædd við lögregluna, við verðum hrædd ef við svo mikið sem sjáum lögregluþjón. Þetta ofbeldi hefur slæm áhrif á mörg barnanna í samfélaginu okkar. Ef réttlætið nær ekki fram að ganga verðum við öll í skotlínunni, þá er ekkert okkar óhult. Ef réttlætið er að engu haft, hvernig eigum við þá að kenna börnunum okkar að hata ekki lögregluna?“

Amnesty International er alþjóðleg hreyfing yfir 7 milljóna manna sem telja að allt óréttlæti komi þeim við.

Framtíðarsýn okkar er að allar manneskjur fái notið þeirra réttinda sem fest eru í sessi í Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna og öðrum alþjóðlegum mannréttindasáttmálum.

Við störfum algerlega óháð hugmyndafræði ríkja eða stjórnmalastefnum, efnahagslegum hagsmunum eða lífskoðunum og starfið er að mestu fjármagnað með félagsgjöldum og framlögum einstaklinga.

ÍSLANDSDEILD AMNESTY INTERNATIONAL

www.amnesty.is

Tölvupóstur: amnesty@amnesty.is

Sími: 5117900

Kennsluefnið er unnið af mannréttindafræðsluteymi aðalskrifstofu Amnesty International, þýtt og aðlagð af Íslandsdeild Amnesty International 2017

Myndskreytingar: © Rebecca Hendin

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

